

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Michaela Kokrmentová

Název práce: Transnacionalismus ve vietnamské rodině

Oponoval *Mgr. Lukáš Hanus*

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Cíl práce je zmíněn na více místech. Jeho základem je dle autorky „zkoumat [...] transnacionální vazby mezi vietnamskými rodinami v ČR a Vietnamem“. V této podobě je cíl poměrně vágně definovaný, protože mechanismy transnacionálních sociálních formací jsou velmi komplikované a komplexní. Později v textu je uvedeno, že „cílem výzkumu je zmapovat transnacionální vazby Vietnamců v České republice a zjistit, zda tyto vazby přetrvávají i v další generaci, nebo k jaké dochází změně“. Zde se domnívám, což se mi i v následné autorčině analýze potvrdilo, že autorka ne zcela jasně chápe, co ono transnacionální sociální pole jest, jak je utvářeno skrze migraci, a jaký má vliv na identitu jedinců do těchto procesů zapojených. Analytická část vycházející z autorčina vlastního terénního výzkumu jest především popisem vazeb, které mají členové vietnamské diaspory v druhé generaci, a neaplikuje skoro žádný teoretický přístup transnacionální teorie. Komunikační výměna, akcelerovaný transport a další autorkou citované mechanismy jsou pouze instrumenty vytvářející „třetí sociální pole“ sféru hybridních kulturních domén, ono sociálně konstruované místo kvalitativně odlišné od hegemonních nacionálních diskursů. Autorka se nezabývala hybridizací kulturních forem. Minimálně postihla proudící remittance mezi rodinami ve Vietnamu a ČR, a zcela absentuje vysvětlení, jak a proč se stávají konstitučními prvky bytí v deteritorializovaném prostředí. Analýza je spíše popisem zcela jiných modelů integračních strategií, ve kterých interpretační schémata transnacionalismu prakticky chybí.

V poslední části autorka ukazuje, že transnacionální vazby se v dalších generacích spíše neobjevují. Otázkou ovšem jest, jestli se objevují v generaci jejich rodičů, viz otázka k obhajobě.

Konstatuji, že vytyčené cíle se autorce podařilo naplnit jen z části, a to spíše v deskriptivní etnografické rovině. Ke zkoumání transnacionálních vztahů došlo, ale autorka je nebyla schopna urámcovat. Nutno podotknout, že na rozměr bakalářské práce si stanovila velmi vysoké cíle.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Autorka v práci, s výjimkou jedné monografie Stevena Vertovce, nepracuje s paradigmatickými texty transnacionalismu. Všechny podstatné konstituční práce cituje ze studie C. Szalóa. To se jasně podepisuje na omezeném pochopení samotné transnacionální teorie. V textu dokonce ani nepřekládá anglické slovo remittances, které má svůj český ekvivalent stejného významu. Ve vysvětlení důležitosti remittances nepostihla jejich symbolickou hodnotu, která je nejdůležitější součástí budování kvalitativně odlišného sociálního pole, překračující nacionální diskursy, čímž se transnacionalismus vymaňuje z diskursivního nacionalistického sevření předchozích teorií. V rešeršní části sice poměrně pochopitelně představuje transnacionální teorii, ale zcela se vyhýbá jejímu politickému pozadí, které je základem této teorie. Pokud se autorka rozhodla věnovat se poměrně náročné teorii transnacionální budování sociálního prostoru, měla se hlouběji seznámit s celkem této teorie. V analytické části poté ani nemohla učinit závěry, týkající se hybridizace kulturních forem aktérů migrace.

Práce je v mnoha momentech poměrně schematická. Četba textu se ale nikde nezadrhává a věty jsou psané stručně a pochopitelně. Poměrně nedostatečná je definice aktéra (v tomto případě občanů Vietnamské socialistické republiky, nikoliv Vietnamu, jak autorka uvádí), který je cílem výzkumu. Jelikož se autorka věnuje navýsost konstruktivistické teorii sociálního prostoru, měla vymezení terénu věnovat větší pozornost. V této podobě čtenář v některých pasážích neví, ke komu přesně se autorka vyjadřuje.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Kapitoly jsou členěny přehledně. Jednotlivé části na sebe navazují, práce je čtivá. Citace jsou formálně správně. Na textu zaujme, že v něm není jediná poznámka pod čarou. Grafická úprava je zcela v pořádku. Text je pravopisně v pořádku, až na několik drobností, které ale neruší četbu textu. Trochu nepochopitelná je příloha týkající se popisu migračních modelů. Čekal bych spíše kritické zhodnocení těchto modelů v teoretickém vymezení transnacionalismu. Navíc autorka cituje celé pasáže z práce Michaeli Vojtkové, což nevím, k čemu je dobré. Druhou přílohou je seznam odkazů na krajské organizace občanů Vietnamu v ČR.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Práce je zjevně nejsilnější v představení teoretického konceptu transnacionalismu. I když se autorka vyhnula četbě konstitučních textů, tak je vidět, že teorii poměrně dobře chápe, a i čtenář si dokáže udělat dobrý přehled. V celé práci se ale odráží pouze od instrumentů tvořících toto sociální pole a nevěnuje se kritickému zhodnocení nacionalismu, na který transnacionalismus příčinně reaguje.

Použitá literatura není příliš široká. V některých kapitolách, zvláště viditelné je to u teoretických pasáží, vychází pouze z jedné až dvou knih. V historické části a deskriptivní části týkající se vietnamských imigrantů žijících v ČR, se mi zdají některé soudy poměrně neaktuální. Tvrdit v roce 2013, že Vietnamci přecházejí na nový podnikatelský model provozování tzv. večerek (str. 9) mi připadá neaktuální, a pokud se autorka pohybovala mezi cílovými aktéry, tak to musela vědět. Zde bych očekával, že bude korigována autorem práce. Občas se vyskytne nešikovná jazyková formulace, která paradoxně postihuje něco jiného, než autorka zamýšlela říci (str. 20).

Metodologicky je výzkum pojat kvalitně, nicméně práci by ještě slušelo povysvětlit, jak zacházela s zjištěnými informacemi při tvorbě hypotéz a závěrů práce. Autorka nehovoří vietnamsky, proto musela dělat rozhovory s lidmi vietnamské národnosti v druhé generaci, kteří hovořili česky. Jelikož jsou tito lidé již do velké míry integrováni do české společnosti a k Vietnamu mají kvalitativně odlišný vztah než jejich rodiče, je sledování transnacionalismu zásadně ovlivněno tímto faktem. Autorka uvádí, že tito lidé se socializují v českém prostředí, v českých vzdělávacích institucích, mají české partnery a k Vietnamu a jejich příbuzným tam mají spíše odtažitý vztah (str. 30). V práci není reflexe tohoto stavu, která by byla z hlediska použité transnacionální optiky zcela na místě.

Celkově práce působí ne zcela propracovaným dojmem a originální myšlenky zde spíše absentují. V části analyzující výstupy z terénního výzkumu je ovšem několik sympatických postřehů, které práci oživují.

Celkově práci hodnotím jako poměrně zdařilou a na formát bakalářské práce naprosto dostačující. Pokud se autorka transnacionalismu přidrží i v budoucí práci, můžeme se jistě těšit na inspirující závěry.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

V jakých konkrétních kulturních doménách jste spatřovala, při vašem výzkumu, transnacionální prvky adaptace v deterritorializovaném prostoru a proč?

Je druhá generace integrovaných občanů vietnamské národnosti vhodný vzorek pro studování transnacionalismu, a proč?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Velmi dobře.

Datum: 27.5.2013

Podpis: Mgr. Lukáš Hanus

Stvrzuji, že autorem posudku je Mgr. Lukáš Hanus.

28.5.2013

Doc. Petr Lozovjrk, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie